

Uppförandestörning

Vad är uppförandestörning?

Uppförandestörning är en diagnos som beskriver allvarliga normbrytande beteenden hos barn eller ungdomar. Normbrytande betyder att barnet eller ungdomen går över de gränser som finns i ett samhälle, och gör saker som är olagliga och allvarliga.

Det kan handla om allt från att snatta till att stjäla, göra inbrott eller råna. Det kan också handla om att vara ute på nätterna utan överenskommelse om det, skolka ofta, förstöra andras egendom eller att rymma hemifrån ofta och vara borta över natten.

I diagnosen beskrivs också allvarligt våld. Det kan till exempel vara att barnet eller ungdomen startar slagsmål, använder vapen för att skada, visar grymhet mot människor eller djur, hotar, trakasserar eller tvingar någon till sex.

Vad beror det på?

Att en person utvecklar uppförandestörning beror ofta på en kombination av omständigheter. Det kan handla om egenskaper hos barnet eller ungdomen, familjesituationen och hur det fungerar i skolan och på fritiden.

Hos barnet eller ungdomen kan det handla om att vara impulsiv, ha starka känslor och lätt för att bli kraftigt arg, eller att må dåligt. För en ung person kan det vara svårt att hinna tänka på konsekvenser, och kanske även att sätta sig in i hur andra tänker och känner.

I familjen kan det röra sig om svårigheter i relationerna mellan föräldrar och barn, erfarenheter av väldigt jobbiga upplevelser, en pressad och stressad familjesituation eller att någon annan familjemedlem också mår psykiskt dåligt.

En annan orsak kan vara om barnet eller ungdomen har det jobbigt i skolan. De kan ha svårt att klara av skolarbetet och kanske har egna svårigheter. Det kan också handla om att de inte har utvecklat någon bra relation till lärare, eller att de inte får det stöd de behöver. Risken för uppförandestörning ökar också om de hamnar i kompisgäng där det kan finnas kriminalitet eller droger.

Vanligt med andra diagnoser samtidigt

Det är vanligt att ha diagnosen uppförandestörning samtidigt med andra diagnoser. Trotsyndrom, adhd, missbruk, depression, ångestproblem, trauma och inlärningssvårigheter är vanliga tillsammans med uppförandestörning.

FORTSÄTTNING PÅ NÄSTA SIDA



När barnet har fått en diagnos och ni har diskuterat vårdplanen tillsammans med patientansvarig behandlare eller läkare kan barnet börja sin **behandling**.

När diagnosen uppförandestörning sätts är det viktigt att göra en ordentlig kartläggning av risk- och skyddsfaktorer och börja behandla. Annars finns det risk för att en negativ utveckling fortsätter i vuxen ålder.

Behandling

Innan behandlingen börjar behöver vi ta reda på vad som ligger bakom utvecklingen av uppförandestörning. Här gäller det att vända på alla stenar, och att få klart för sig varför det har blivit så här just för er. Det här är viktigt för att behandlingen ska kunna ha fokus på rätt saker.

I all behandling av uppförandestörning ingår att få till en mer positiv relation mellan barn och vuxna. Ofta känner sig båda parter missförstådda och kritiserade. Därför är föräldrarna alltid med i behandlingen av uppförandestörning. När relationen är mer positiv kan vi börja arbeta med strategier för att minska beteendeproblemen. I de behandlingsmetoder som har bäst effekt jobbar vi alltså både med barnet och familjen eller nätverket. Hela situationen runt barnet behöver ses över.

Två exempel på behandlingar som har visat effekt för uppförandestörning är funktionell

familjeterapi och multisystemisk terapi. Ofta behöver vi på BUP också samarbeta med socialtjänsten och ibland med Mini-Maria för att få till ett bra behandlingsupplägg.

Läkemedelsbehandling vid trotssyndrom

Läkemedel rekommenderas inte i första hand vid uppförandestörning, men kan prövas om behandlingsmetoderna som nämns ovan inte ger någon effekt. Läkemedel rekommenderas för att behandla andra diagnoser som barnet eller ungdomen kan ha samtidigt, som till exempel adhd eller depression.

Vad kan du som förälder göra?

Innan det har blivit en alltför oroande situation kan du som förälder försöka att förmedla till ditt barn att du vill lyssna och hjälpa till. Berätta att du är orolig, men gör det utan att kritisera eller skälla på barnet.

Försök också att lugnt kartlägga vilka problem som finns, och diskutera tillsammans med ditt barn för att se om det går att hitta några lösningar som är värda att prova. Skriv ner och utvärdera.

Sök hjälp om situationen inte blir bättre, och vänta inte för länge.

Vill du veta mer?

- Läs boken "Älskade förbannade tonåring" av Birgitta Kimber.
- Läs mer på 1177.se.